

PRETHODNO PRIOPĆENJE

UDK: 351.74

Primljeno: studeni 2016.

ANA BUTKOVIĆ*, ZDRAVKO VALENTA**, VELIMIR TIŠMA***

Važnost policijskih preventivnih programa za mlade – rezultati istraživanja

Sažetak

U školskoj godini 2015./2016. na području Zagrebačke županije provedeno je istraživanje na učenicima prvih razreda srednjih škola o njihovim stavovima o opojnim sredstvima, policiji i programima prevencije zlorabe droge te su ti podaci uspoređeni s podacima istih učenika prikupljenih u školskoj godini 2012./2013. kad su spomenuti učenici pohađali šesti razred osnovne škole. U ovom istraživanju sudjelovala su 1 732 učenika, a poduzorak koji je sudjelovao u istraživanju i u šestom razredu i u prvom razredu srednje škole činila su 1 135 učenika. Rezultati su pokazali da se broj učenika koji su upoznati s preventivnim programima prevencije udvostručio u odnosu na rezultate u šestom razredu (83% naspram 40%), te da 81% učenika smatra da su preventivni programi za sprečavanje ovisnosti djelovali na njihovu odluku da ne probaju drogu. Prosječna korisnost informacija dobivenih u okviru predavanja na skali od 1 (u potpunosti beskorisne) do 10 (iznimno korisne) iznosila je $M = 8.34$, $SD = 1.95$. Radom policije zadovoljno je 71%, učenika, a 72% bi se obratilo policajcu za pomoć. Otvoreni su za nove načine komuniciranja s policijom (48% za mogućnost komuniciranja s policijom preko društvenih mreža, 58% za mogućnost komuniciranja s policijom unutar prostora škole). Problem ovisnosti se smatra dominantnim problemom mladih u Hrvatskoj, a policiju smatraju odgovornom za prepoznavanje i sprečavanje ovisnosti u društvu, te odgovornom za dostupnost informacija o zlorabi droge. Ovi rezultati upućuju na važnost i korisnost policijskih preventivnih programa za mlade.

Ključne riječi: preventivni programi, policija, zloraba droga, adolescenti.

* doc. dr. sc. Ana Butković, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

** Zdravko Valenta, Služba prevencije Policijske uprave zagrebačke, MUP RH.

*** Velimir Tišma, voditelj Službe prevencije Policijske uprave zagrebačke, MUP RH.

UVOD

Kako vrednovati nešto što se nije dogodilo? Što je pridonijelo tome da se ne dogodi problem? Kako definirati problem s policijskog gledišta, odnosno kako prepoznati problem koji će se dogoditi? Najjednostavnije je razmatrati neki događaj kroz projekciju trokuta kriminaliteta, odnosno ako se nešto dogodi što zahtijeva ponovno uključivanje policijskog ljudstva i tehnike, tada imamo problem. Kažemo da je tada trokut kriminaliteta zatvoren. Međutim, kako prepoznati budući problem, onaj koji će se dogoditi, ako ne poduzmemo odgovarajuće preventivne mjere. Zato su nam izuzetno važna mišljenja i stavovi ispitanika, kako bismo mogli doći do nekih spoznaja koje bi nam pomogle u budućem planiranju i provedbi preventivnih aktivnosti kako se ne bi dogodio problem ili da se smanje posljedice. Zato i provodimo ovakva istraživanja. Većina nas je čula za narodnu izreku: "Bolje spriječiti nego liječiti", ali je pitanje je li policija zaista na tom tragu? Ispunjava li policija, u percepciji svojih djelatnika, prije svega rukovodećih policijskih službenika, svoju zadaću time što je djelovala proaktivno ili je zadatak policije u društvu čekati da građanin pogriješi i da ga onda primjereno kazni? Znamo da su poslovi policije propisani i opisani u nizu pozitivnih zakonskih propisa, ali se postavlja pitanje što se događa u praksi. I dandanas dosta policajaca smatra da je teorija jedno, a praksa nešto drugo. Kakva je situacija s projektom Policija u zajednici, odnosno s transformacijom policije u javni servis građana? Reforma policije je proces koji usporava stav većine policajaca da je policija isključivo represivan aparat, zamjetno je da većina policajaca na terenu samo rješava probleme, te da se aktivnosti policajca mjere samo prema broju podnesenih prijava. Kako bi reorganizacija bila uspješna treba poraditi i na promjeni stava i okolnostima, a tome mogu doprinijeti i rezultati ovakvih istraživanja.

Ideja projekta Policija u zajednici jest da građani doživljavaju policiju ne samo kao nekog tko ih kažnjava, nego i nekoga tko im je spreman pomoći. Za stvaranje boljeg i sigurnijeg društva policiji je potrebna pomoć i suradnja građana. Međutim, do sada u praksi nije došlo do pune implementacije projekta Policija u zajednici, odnosno transformacije policije u javni servis građana. Dakle, Policija u zajednici nije samo promjena policijskog postupanja, odnosno ponašanja policijskih službenika, već promjena koja zahtijeva novu strategiju policijskog djelovanja, jer ubuduće glavno mjerilo učinkovitosti policije ne smiju biti statistički podaci o otkrivenim kažnjivim djelima i broj policijskih postupanja, nego povjerenje građana u policiju i njihov osjećaj sigurnosti. Želimo da građanin u policajcu vidi nekoga tko mu pomaže, opominje ga, usmjerava i tek na kraju kažnjava. Tako će policija postati javni servis građana, a policijski službenik više neće biti profesionalac koji isključivo nadzire građane, već prijatelj i pomagač većini građana koji poštuju zakone. Policijski službenik ubuduće neće biti samo usmjeren na otkrivanje onih koji krše zakone nego na provođenje drugih aktivnosti usmjerenih na rješavanje problema građana. Kako bi se to postiglo nije dovoljno uvođenje prevencije kao još jedne specijalističke službe ili odjela nebitnih drugim službama i odjelima, već se ta transformacija treba dogoditi kod svakog policijskog službenika. Drugim riječima, potrebna je promjena stava o važnosti prevencije i drugačijeg načina djelovanja policije od rukovodećeg kadra (šefovi smjena, vođe sektora) do policajaca pozornika. Smatramo da su građani puno spremniji za prihvaćanje promjena u policiji. Praksa je pokazala da većina građana želi surađivati s policijom na stvaranju boljeg i sigurnijeg društva, odnosno žele da im policija pomaže, upozorava ih i savjetuje, a ne da ih samo kažnjava. U prilog tome prikazat ćemo rezultate prikupljene kroz evaluaciju programa prevencije zloporabe opojnih droga na području Zagrebačke županije.

CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj istraživanja bio je ispitati učenike prvih razreda srednjih škola u školskoj godini 2015./2016. na području Zagrebačke županije o njihovim stavovima o opojnim sredstvima, policiji i programima prevencije zlorabe droge te potom usporediti prikupljene podatke s podacima istih učenika prikupljenih u školskoj godini 2012./2013. kad su spomenuti učenici pohađali šesti razred osnovne škole.

PROVEDBA ISTRAŽIVANJA

Podaci su prikupljeni tijekom zime i proljeća 2015. godine. Svi sudionici istraživanja upoznati su s ciljem istraživanja te su zamoljeni za suradnju, pri čemu je naglašeno kako je sudjelovanje u istraživanju anonimno i dobrovoljno te ako odluče odustati od sudjelovanja, to mogu učiniti u bilo kojem trenutku. Potom je svaki sudionik dobio svoj anketni upitnik koji je ispunio u skladu s uputama na upitniku. Prikupljanje podataka su proveli policijski službenici nakon predavanja koja se održavaju u sklopu "*Ne, zato jer ne*" programa. Podaci su prikupljeni u sljedećim srednjim školama: Gimnazija Velika Gorica, Ekonomska škola Velika Gorica, Srednja strukovna škola Velika Gorica, Zrakoplovna tehnička škola Rudolfa Perešina, SŠ "Ban Josip Jelačić", SŠ Dugo Selo, SŠ Jastrebarsko, Gimnazija A. G. Matoša, Ekonomska, trgovačka i ugostiteljska škola, Srednja strukovna škola Samobor, SŠ Dragutina Stražimira, SŠ Vrbovec i SŠ "Ivan Švear".

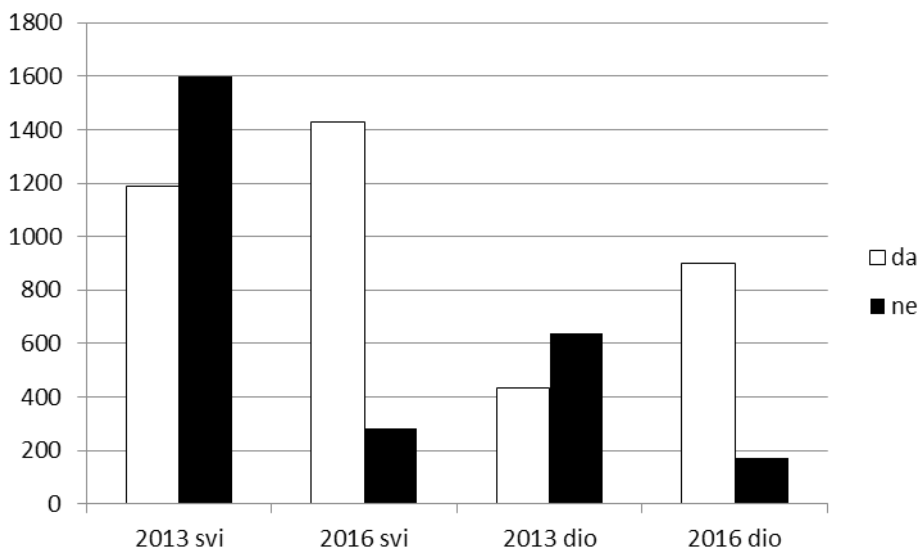
SUDIONICI

U ovom istraživanju sudjelovala su 1 732 učenika, što predstavlja 85% svih učenika upisanih u srednje škole Zagrebačke županije u školskoj godini 2015./2016. Od učenika koji su napisali informaciju o spolu, sudjelovale su 823 (51%) učenice i 804 (49%) učenika. Svi učenici bili su polaznici prvog razreda srednje škole rođeni između 6. 2. 1998. i 2. 9. 2001. godine. Dio uzorka točnije 1 135 učenika (39% onih koji su sudjelovali u šestom razredu) sudjelovalo je u evaluaciji programa prevencije zlorabe opojnih droga na području Zagrebačke županije i u šestom razredu i u prvom razredu srednje škole i oni predstavljaju poseban poduzorak. U tom poduzorku, od učenika koji su naveli spol, sudjelovale su 582 učenice (52%) i 530 učenika (48%).

UPOZNATOST S PROGRAMIMA PREVENCIJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

Na pitanje znaju li što su preventivni programi policije za sprečavanje ovisnosti odgovorilo je 1 716 (99%) učenika pri čemu je 1 431 (83%) učenik odgovorio potvrdno, a 285 (17%) njih da ne zna što su preventivni programi policije za sprečavanje ovisnosti. U usporedbi s rezultatima u šestom razredu kad je 40% učenika odgovorilo da zna što su preventivni programi

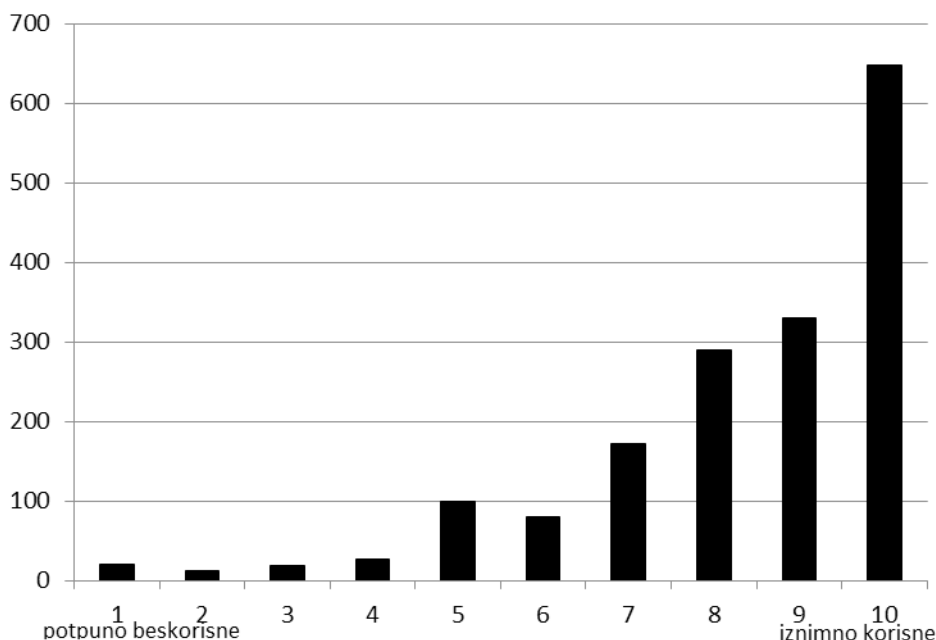
policije za sprečavanje ovisnosti, uočava se da je taj postotak u prvom razredu srednje škole dvostruko veći. Sličan trend uočava se i u dijelu uzorka koji je sudjelovao u obje vremenske točke, njih 36% je u šestom razredu, a njih 84% u prvom razredu srednje škole odgovorilo da zna što su preventivni programi policije za sprečavanje ovisnosti. Rezultati su prikazani na slici 1.

Slika 1: Upoznatost učenika s preventivnim programima policije za sprečavanje ovisnosti

KORISNOST PROGRAMA PREVENCIJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA

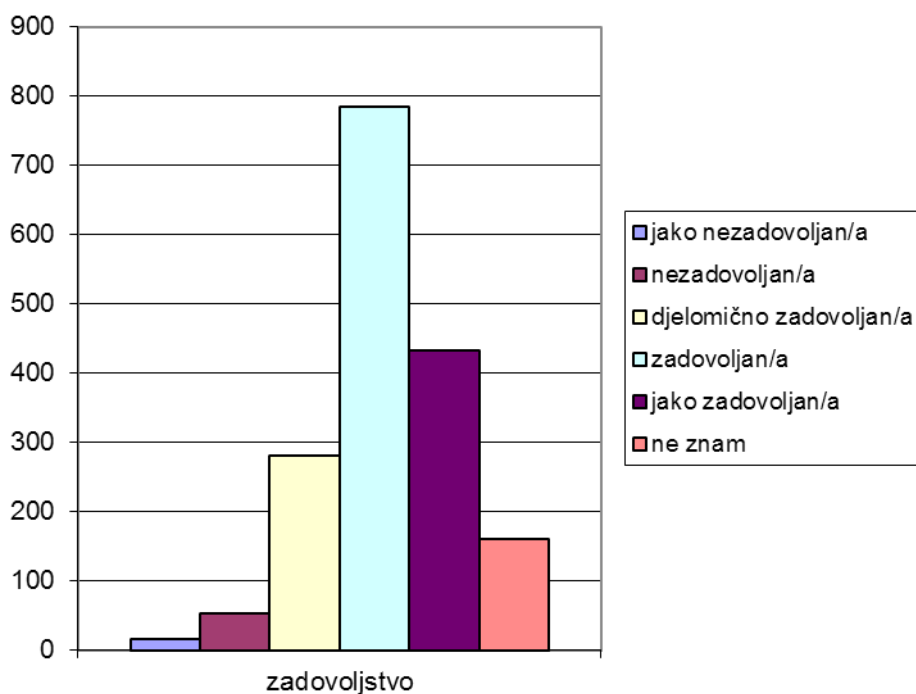
Osim što je važno da učenici budu upoznati s programima prevencije, važno je i da ih percipiraju kao korisne u rješavanju problema. Zbog navedenoga smo učenike pitali jesu li preventivni programi utjecali na njihovu odluku o tome hoće li probati neku drogu. Na to pitanje odgovorio je 1 691 (98%) učenik, pri čemu je njih 1 370 (81%) odgovorilo da su preventivni programi za sprečavanje ovisnosti djelovali na njihovu odluku da ne probaju drogu. Njih 310 (18%) odgovorilo je da preventivni programi nisu utjecali na njihovu odluku ni u jednom smjeru. Osim toga, pitali smo ih koliko korisnima smatraju informacije koje su dobili u okviru predavanja u sklopu preventivnih programa policije za sprečavanje ovisnosti. Na ta pitanja su odgovarali na skali od 1 (u potpunosti beskorisne) do 10 (iznimno korisne). Na ovo pitanje odgovorilo je 1 696 (98%) učenika, a prosječna korisnost informacija dobivenih u okviru predavanja iznosila je $M = 8.34$, $SD = 1.95$. Također treba naglasiti da je 647 (38%) učenika zaokružilo kako su informacije koje su dobili u okviru predavanja iznimno korisne. Na slici 2 su prikazane frekvencije odgovora učenika na ovo pitanje.

Slika 2: Frekvencije odabira odgovora o korisnosti informacija

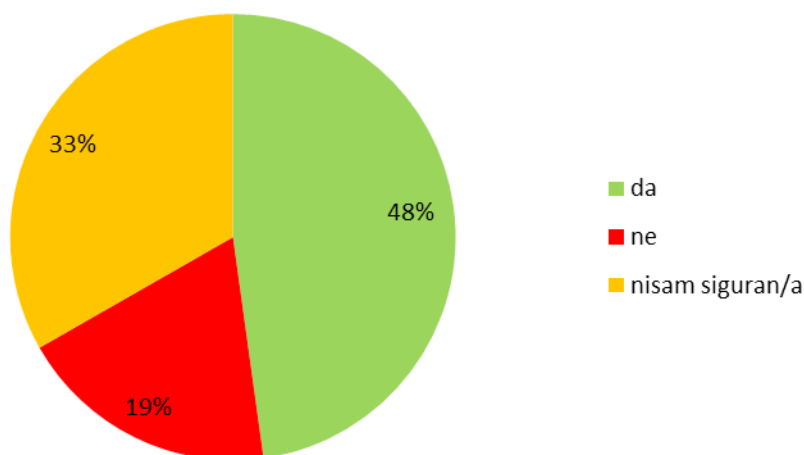
ZADOVOLJSTVO RADOM POLICIJE

Učenike se pitalo jesu li zadovoljni radom policije, a na pitanje je odgovorilo 1 728 učenika, pri čemu je njih 160 (9%) dalo odgovor "ne znam". Velik broj učenika, njih 1 218 (71%), odgovorio je da su zadovoljni ili jako zadovoljni radom policije i zaštitom koju im policija pruža ($M = 4.00$, $SD = 0.83$). Na slici 3 su prikazane frekvencije odgovora učenika na ovo pitanje. Analiza na dijelu uzorka za koji postoje podaci u obje vremenske točke pokazala je da 60% onih koji su bili zadovoljni ili jako zadovoljni radom policije u šestom razredu bili su zadovoljni ili jako zadovoljni radom policije i u prvome razredu srednje škole.

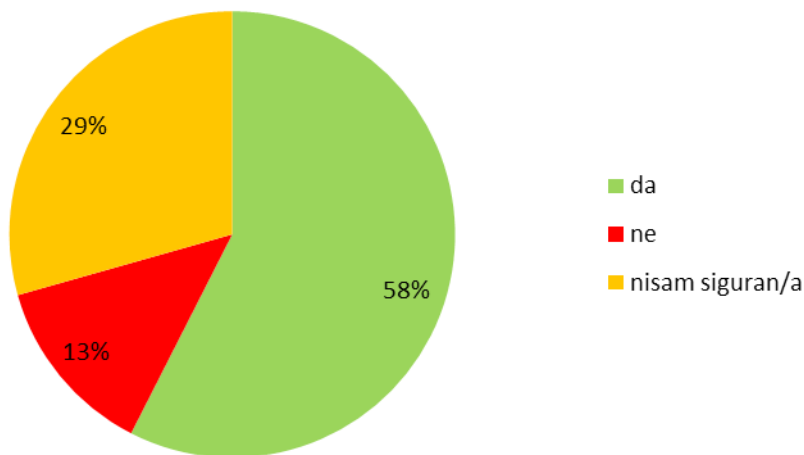
Slika 3: Frekvencije odabira odgovora o zadovoljstvu radom policije

Još jedan važan indikator zadovoljstva radom policije i promjene policije u javni servis građana je spremnost građana da se obrate policiji za pomoć. Na pitanje o tome bi li se obratili policajcu za pomoć odgovorilo je 1 728 učenika, pri čemu su njih 1 243 (72%) rekli da bi se svakako obratilo policajcu, 82 (5%) da nikako ne bi, a 403 (23%) učenika su bila neodlučna, odnosno odgovorili su da nisu sigurni bi li se obratili policajcu za pomoć. Što se tiče analize na dijelu uzorka koji je sudjelovao u obje vremenske točke, pokazalo se da je 56% uzorka odgovorilo i u šestom razredu i u prvom razredu srednje škole da bi se svakako obratilo policajcu, a manje od 1% uzorka je oba puta odgovorilo da se nikako ne bi obratilo policajcu za pomoć.

Slika 4: Postotak odabira odgovora o mogućnosti komuniciranja s policijom preko društvenih mreža

Učenike smo pitali i o novim mogućnostima obraćanja policiji za pomoć, preko društvenih mreža i unutar prostora škole. Na prvo pitanje je odgovorilo 1 726, a na drugo 1 722 učenika. Za mogućnost komuniciranja s policijom preko društvenih mreža izjasnilo se 825 (48%) učenika, protiv 327 (19%) učenika, a neodlučna su bila 574 (33%) učenika. Rezultati su prikazani i na slici 4. Za mogućnost komuniciranja unutar prostora škole izjasnilo se 990 (58%) učenika, protiv 226 (13%) učenika, a neodlučno je bilo 506 (29%) učenika. Rezultati su prikazani i na slici 5. Kao što možemo vidjeti veliki postotak učenika je otvoren na uspostavljanje novih načina komuniciranja s policijom. Pogotovo se mogućnost obraćanja za pomoć policiji unutar prostora škole čini dobrim načinom jer se time jačaju i veze sa školom koja je važan element razvoja djece.

Slika 5: Postotak odabira odgovora o mogućnosti komuniciranja s policijom unutar prostora škole

RODNE RAZLIKE

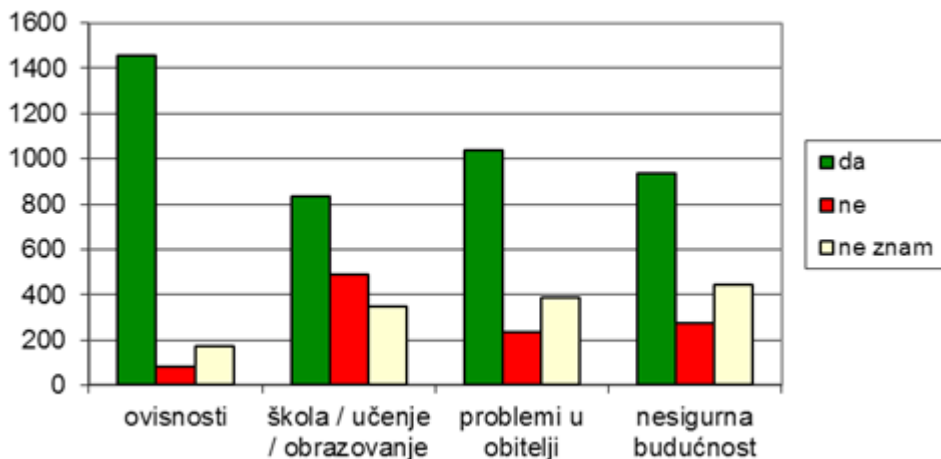
Provjerili smo razlikuju li se učenici i učenice u svojim odgovorima na prethodna pitanja. Statistički značajne razlike pronađene su u odgovorima na treće pitanje, koje govori o upoznatosti s programima prevencije, korisnosti dobivenih informacija i o mogućnosti komuniciranja s policijom unutar prostora škole. Kod sva tri pitanja učenice su imale pozitivnije odgovore nego učenici, odnosno bile su upoznatiije s programima prevencije ($\chi^2(1)=13.97$, $p<0.001$), dobivene informacije su procijenile korisnijima ($t(1590)=4.45$, $p<0.001$) i bile su otvorenije na mogućnost komuniciranja s policijom unutar prostora škole ($\chi^2(2)=14.62$, $p=0.001$). Međutim, treba naglasiti da su te razlike po veličini efekta bile male razlike.

PERCEPCIJA OVISNOSTI KAO PROBLEMA I POLICIJE KAO ODGOVORNE ZA TAJ PROBLEM

U istraživanju su ispitani stavovi učenika o osnovnim problemima mladih danas u Hrvatskoj. Željeli smo utvrditi koliko sudionici istraživanja smatraju relevantnima probleme zlouporabe droga danas u Hrvatskoj, pri čemu su sudionici uz svaki od ponuđenih problema (ovisnosti, škola/učenje/obrazovanje, problemi u obitelji, nesigurna budućnost) mogli zaokružiti jedan od tri ponuđena odgovora (da, ne, ne znam). Također, svi sudionici imali su mogućnost, uz ponuđene probleme, navesti i neke druge probleme koje procjenjuju važnima.

Broj učenika koji je odgovorio na sva pitanja iznosi 1 654. Kao dominantan problem mladih u Hrvatskoj danas, učenici vide ovisnosti (85%), potom probleme u obitelji (63%), nesigurnu budućnost (npr. nezaposlenost) (56%) i probleme vezane uz školu/učenje/obrazo-

vanje (50%). Rezultati su prikazani na slici 6. Kao dominantan dodatni problem 68 učenika navodi društvo u kojem živimo i nasilje kojem su mladi izloženi.

Slika 6: Frekvencije odabira odgovora o problemima mladih u Hrvatskoj

Učenike smo pitali u kolikoj mjeri policiju smatraju odgovornom za prepoznavanje i sprečavanje ovisnosti u društvu, te koliko je smatraju odgovornom za dostupnost informacija o zlouporabi droge. Učenici u najvećoj mjeri odgovornima za prepoznavanje i sprečavanje ovisnosti u društvu smatraju upravo policiju (89%), kao i za pružanje važnih informacija o zlouporabi droga (96%). Usporedbe radi, u tako visokim postocima osim policije učenici odgovornima za prepoznavanje i sprečavanje ovisnosti u društvu (87%), kao i za dostupnost informacija o zlouporabi droge (94%) smatraju jedino još i roditelje. Ovdje je vidljiva percepcija policije ne samo kao nekog tko će kažnjavati, nego i pomagati, opominjati i usmjeravati mlade i od koga mladi ljudi žele pomoći i informiranje o tome kako bi se uspješnije nosili s jednim od dominantnih problema mladih danas u Hrvatskoj, s problemom ovisnosti.

RASPRAVA

Provedeno istraživanje dovelo je do niza važnih spoznaja o provođenju programa prevencije zlouporabe opojnih droga na području Zagrebačke županije. Prvo, možemo zaključiti da provođenje programa prevencije utječe na djecu da ne probaju droge i pružajući im korisne informacije koje im pomažu da donesu odluku o tome da ne probaju drogu. Također vidimo da su aktivnosti u okviru programa prevencije doprinijela i boljoj upoznatosti djece s programima prevencije. Istraživanja pokazuju da su efikasni programi za prevenciju zlouporabe droge oni koji su interaktivni i koji se provode kroz više godina (Griffin i Botwin, 2010). Preventivni programi koje provodi Policijska uprava zagrebačka prati djecu od 4. razreda osnovne škole sve do 1. razreda srednje škole, kroz važno razvojno razdoblje tijekom kojeg su izloženi riziku probavanja različitih sredstava ovisnosti.

Drugo, možemo zaključiti da su učenici srednjih škola na području Zagrebačke županije zadovoljni radom policije. Ovaj nalaz u skladu je s nalazom da učenici prvih razreda zagrebačkih srednjih škola imaju pozitivan stav prema policiji i njezinom djelovanju (Razum, Valenta i Brković, 2015). Važan je nalaz da, kao i u šestom razredu, učenici s neugodnim iskustvom s policijom, bilo direktnim ili posrednim, manje su skloni obratiti se policajcu za pomoć. Sličan nalaz dobila je i Hinds (2007). U njenom istraživanju su srednjoškolci prosječne dobi – 15 godina, koji su imali negativno iskustvo s policijom, imali i negativan stav o legitimitetu policije. Dodatan problem je što negativna iskustva s policijom čini se više utječu na stav prema policiji od onih pozitivnih i to čak od 4 do 14 puta više (Skogan, 2006). Tim više su potrebne i važne česte pozitivne interakcije učenika s policijskim službenicima kroz koje bi učenici, koji imaju neko neugodno iskustvo, uvidjeli da to neugodno iskustvo ne trebaju generalizirati na cijelu policiju čime bi se smanjio i rizik da u slučajevima kada bi bilo dobro da se obrate policajcu to ne učine iz straha ili nepovjerenja. U tom smislu bi možda bila korisna i mogućnost komuniciranja i obraćanja policiji unutar prostora škole za koju se izjasnio 58% ispitanih učenika. Neki preventivni programi u Americi se nisu dugo-ročno pokazali efikasni u smanjenju problema ovisnosti, ali zagovaratelji tih programa kažu da ti programi doprinose upravo izgradnji odnosa s policijom što smatraju jednim od glavnih postignuća (Birkeland, Murphy-Graham i Weiss, 2005).

Treće, možemo zaključiti da se učenici slažu u tome kako je ovisnost veliki problem što naglašava važnost i potrebu za provođenjem programa prevencije zlouporabe opojnih droga. Ovisnosti su i u obje vremenske točke i na zavisnom dijelu uzorka procijenjene dominantnim problemom mladih danas u Hrvatskoj. S obzirom na to da učenici najodgovornijima za rješavanje problema zlouporabe droga smatraju upravo policiju, aktivnosti policije obuhvaćene potprogramom *Ne zato jer ne*, usmjerene na edukaciju učenika o štetnim fizičkim, psihičkim i zakonskim posljedicama konzumacije opijata uz prikazivanje dokumentarnog filma *Ecstasy ubija* te popratno predavanje o posljedicama konzumiranja sredstava ovisnosti iz policijske perspektive, važan su korak u prevenciji zlouporabe. U prilog navedenom nalazu govore i komentari učenika dani nakon održanog predavanja u kojima navode da zahvaljuju na informacijama, da nikad neće probati drogu, da im je predavanje i gledanje filma bilo zanimljivo i poučno.

Educiranje učenika o drogama u prostorima škole smatra važnim i Ured za droge i zločine Ujedinjenih naroda. U svojoj publikaciji navode da je znanje o drogama i zlouporabi droga važno za donošenje odluka, za formiranje vrijednosti i stavova o korištenju droga, te da je u takve edukativne programe važno uključiti informacije i od policije (United Nations Office on Drugs and Crime Vienna, 2004). No, samo educiranje učenika nije uvijek dovoljno da promijeni statistiku o zlouporabi droga. U literaturi se sve češće navodi kako su potrebne intervencije koje će dovesti i do promjena u zajednici koje onemogućavaju zlouporabu droga (Gruenewald, Treno, Holder i LaScala, 2014). Tu opet veliku ulogu ima komunikacija s građanima koji policiji mogu dojaviti na kojim mjestima se droga preprodaje i na taj način policija može djelovati uklanjanjem problema. Neke naznake za mogućnost i perspektivu takvog djelovanja bile su vidljive i kroz provedbu ovog istraživanja gdje su neki učenici upozoravali na mjesta za koja misle kako bi bilo dobro da ih kontrolira policija.

ZAKLJUČAK

Učenici prvih razreda srednjih škola Zagrebačke županije bolje su upoznati s programima prevencije nego što su bili u šestom razredu, a informacije koje dobivaju u sklopu predavanja smatraju vrlo korisnima. Radom policije zadovoljno je 71% učenika, a 72% njih bi se obratilo policajcu za pomoć. Otvoreni su za nove načine komuniciranja s policijom pa se tako 48% njih izjasnilo za mogućnost komuniciranja s policijom preko društvenih mreža, a 58% njih za mogućnost komuniciranja s policijom unutar prostora škole. Problem ovisnosti smatra se dominantnim problemom mladih u Hrvatskoj, a policiju smatraju odgovornom za prepoznavanje i sprečavanje ovisnosti u društvu, te odgovornom za dostupnost informacija o zlouporabi droge. Ovi rezultati pokazuju koliko su policijski preventivni programi važni i korisni za mlade.

LITERATURA

1. Birkeland, S., Murphy-Graham, E., Weiss, C. (2005). *Good reasons for ignoring good evaluation: The case of the drug abuse resistance education (DARE) program*. *Evaluation and Program Planning*, 28 (3), 247-256.
2. Griffin, K. W., Botvin, G. J. (2010). *Evidence-Based Interventions for Preventing Substance Use Disorders in Adolescents*. *Child and adolescent psychiatric clinics of North America*, 19 (3), 505-526. doi: 10.1016/j.chc. 2010.03.005.
3. Gruenewald, P. J., Treno, A. J., Holder, H. D., LaScala, E. A. (2014). *Community-Based Approaches to the Prevention of Substance Use-Related Problems*. *Oxford Handbooks Online*. Skinuto 6. 10. 2016. sa <http://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/oxfordhb/9780199381678.001.0001/oxfordhb-9780199381678-e-005>.
4. Hinds, L. (2007). *Building Police—Youth Relationships: The Importance of Procedural Justice*. *Youth justice*, 7 (3), 195-209.
5. Razum, J., Valenta, Z., Brković, I. (2015). *Istraživanje stavova učenika prvih razreda srednjih škola o ulozi policije i preventivnim programima Policijske uprave zagrebačke*. *Policija i sigurnost*, 24 (4), 329-347.
6. Skogan, W. G. (2006). *Asymmetry in the impact of encounters with police*. *Policing & Society*, 16 (02), 99-126.
7. United Nations Office on Drugs and Crime Vienna (2004). *SCHOOLS: school-based education for drug abuse prevention*. New York: United Nations.

Summary

Ana Butković, Zdravko Valenta, Velimir Tišma

Importance of police preventive programs for youth – Results from a study

In school year 2015/2016, the first-grade high school students from Zagreb County were questioned about their attitudes toward substance use, police and police preventive programs of substance use. Their answers were analysed and compared to results from the same students collected in school year 2012/2013 when they were attending sixth grade. 1732 students participated, while data from the sixth grade and the first grade of high school were available for 1135 students. Results have shown that the number of students acquainted with police preventive programs of substance use has doubled compared to results from the sixth grade (83% vs. 40%). In addition, 81% of students responded that police preventive programs have influenced their decision not to use drugs. Average usefulness of information obtained during the lecture given by a police officer on a scale from 1 (not useful at all) to 10 (extremely useful) was $M = 8.34$, $SD = 1.95$. 71% of students reported that they are satisfied with the police and 72% responded that they would ask a police officer for help. High school students were open for new ways to communicate with the police, 48% were for communicating with the police through social networks and 58% were for communicating with the police in the school office. Participants think that substance use problem is one of the dominant problems for youth in Croatia and that police is responsible for dealing with that problem and giving them important information about substance use. These results indicate that police preventive programs for youth are both important and useful.

Key words: preventive programs, police, substance use, adolescents.